

Hrafn Magnússon:
Nordisk seminarium i Sverige 17. - 19. oktober 2003:

Det isländska pensionssystemet - utformning, finansiering och utvecklingstendener.

Bästa mötesdeltagare.

Jag vill inledningsvis tacka för att ha fått möjlighet att redovisa för er i ett kort anförande huvudlinjerna i uppbyggnaden av det isländska pensionssystemet. Det är däremot helt klart att i ett kort anförande kan man endast gå in på de huvudsakliga dragen i systemet med tonvikt på de bidragsgrupper som i första hand har med de äldre att göra.

Från början har det varit en av de viktigaste förutsättningarna för att kunna tala om ett välfärdssamhälle att samhället accepterar sin skyldighet att se till att de som blir gamla skall kunna utgå från en "bekymmerfri ålderdom", som det ibland kallas och att det är en av samhällets skyldigheter att se till att de äldre har en ekonomisk trygghet när deras aktiva deltagande i arbetsmarknaden slutar.

Världens länder har däremot olika förutsättningar när det gäller att lösa den här uppgiften. En del av de fattigare länderna befinner sig på startlinjen i det här sammanhanget medan andra har byggt upp en stark välfärdsordning för de äldre. Norden har länge befunnit sig i första ledet trots att de inbördes har valt olika lösningar. Världsbefolkningen fortsätter att öka och ser ut att fortsätta öka tills efter mitten av det här seklet. Samtidigt blir befolkningssammansättningen inom världens länder ständigt äldre och människorna lever längre och längre. Chansen att få leva länge är i dag större än någon sin tidigare. De blir hela tiden färre som står bakom den enskildes pension, speciellt inom OECD. Behovet för ett starkt pensionssystem är stort i hela världen. De olika ländernas pensionssystem har dock utvecklats på olika sätt och en del länder står inför en omfattande pensionskris, ifall ingenting görs åt problemen.

Innan vi börjar ta itu med det isländska pensionssystemet skulle jag först vilja gå in på några nyckelfaktorer i det isländska samhället. Till antalet är islänningarna knappt 300 tusen personer. Däremot är deltagandet i arbetsmarknaden högt, ca 84 procent. Det är viktigt att notera att de äldres deltagande i arbetslivet är det högsta i Island jämfört med övriga Europa.

Befolkningstillväxten är högre än genomsnittet i Europa och arbetslösheten är nere på 4,1 procent. Ålderdomsbördan, det vill säga 65+ jämfört med åldersgrupperna från 15 år till 64 år är proportionellt låg, vilket betyder att befolkningen är fortfarande relativt ung. Dessa faktorer är i högsta grad positiva och ger ökad flexibilitet när det gäller möjligheterna att hantera en stigande pensionsbörda.

Världsbanken har föreslaget att respektive länders pensionssystem bör bygga på tre huvudsakliga grundpelare.

De är följande:

Offentligt försäkringssystem, pensionsfonder och en fri personlig uppbesparing.

Vi ska titta först på den första grundpelaren, den allmänna försäkringen. I det här fallet understryker Världsbanken att det skall vara frågan om ett offentligt system som omfattar alla medborgare genom lagstiftning och som utbetalar en enhetlig folkpension eller en inkomstrelaterad minimipension och som finansieras genom skattesystemet. Syftet med systemet skall vara inkomstutjämning och solidarisk försäkring.

Den andra grundpelaren är underställd offentlig kontroll, men som verkar utanför den offentliga sektorn och bygger på fondering inom ramen för personlig eller arbetsrelaterad fondbesparingsystem. Syftet är fondering som skall kunna finansiera pension och solidarisk försäkring.

Den tredje grundpelaren är sedan en fri personlig eller arbetsrelaterad besparing. Syftet är att spara kapital till ålderns höst.

Världsbankens motivering för de här förslagen bygger på uppfattningen att ett pensionssystem skall både vara stimulerande för ekonomisk tillväxt och samtidigt fungera som ett socialt skyddsnet. Systemet bör hjälpa de äldre genom att göra det lättare för folk att flytta en del av sina inkomster till en senare tidpunkt i livet genom besparing eller genom något annat system samt ge ett skydd gentemot olika risker som speciellt de äldre kan stå inför.

Det isländska pensionssystemet kommer i framtiden att byggas upp i enlighet med Världsbankens förslag om de tre grundpelarna som jag här har redovisat.

Under mitt inlägg kommer jag att redovisa de här grundpelarna som det isländska pensionssystemet bygger på. Det blir visserligen endast frågan om de huvudsakliga faktorerna eftersom systemet är väldigt övergripande och berör de flesta delarna av samhällets ramar.

Vi börjar med den första grundpelaren: Den allmänna socialförsäkringen.

En minimi socialförsäkring har reglerats i socialförsäkringslagen. Den här socialförsäkringen finansieras genom den isländska statsbudgeten. Enskilda personer betalar ingen särskilda premier på grund av socialförsäkringen medan arbetsgivarna betalar en fast premie baserad på den utbetalda lönesumman. Den här avgiften går till statskassan och används bland annat för att finansiera socialförsäkringen. Alla som under en viss tid har varit bosatta i Island omfattas automatiskt av den isländska socialförsäkringen, oavsett medborgarskap.

Man måste dock uppfylla vissa villkor för att vara berättigad till kompensation, till exempel med hänsyn till ålder, invaliditetsgrad och hur länge respektive person har bott i Island. Inkomster och familjerelationer kan också ha betydelse.

Socialförsäkringsverket har ansvaret för socialförsäkringens administration, bland annat utbetalning av moderskapsledighet och barnbidrag. Den del av socialförsäkringen som försäkringsverket ansvarar för indelas i tre huvudområden: pensionsförsäkringen, sjukförsäkringen och arbetsskadeförsäkringen.

Försäkringsverket ansvarar också för socialhjälpens administration. Arbetarskyddstyrelsen, som lyder under socialdepartementet, ansvarar för arbetslöshetsersättningens kontroll och administration. Skatteverket ansvarar för barnbidragen.

Folkpensionen utbetalas från 67 års ålder oavsett ställning eller äktenskaplig status. Kvinnor och män har lika rätt. För att ha rätt till folkpension skall respektive person ha bott minst tre år i Island under åldersperioden 16 – 67 år. Fast bosättning under en period av fyrtio år under åldersperioden 16 – 67 år ger rätt till full folkpension, medan kortare bosättningsperioder innebär proportionell minskning av folkpensionen. Särskilda regler gäller för sjöfolk, de kan ha rätt till folkpension från 60 år ifall de har jobbat på sjön under en period av minst 25 år.

Pensionens storlek avgörs av hur länge personen ifråga har varit bosatt i landet. Pensionsbeloppet bestäms i lag medan utbetalningen sker från försäkringsverket. Folkpensionen består av ett basbelopp som alla pensionärer har rätt till medan olika faktorer som till exempel äktenskaplig status och övriga inkomster kan inverka på den utbetalade summans storlek.

Försäkringsverkets basbelopp är en mycket låg summa och utgör ca 10% av de icke yrkeskunniga löntagarnas genomsnittliga inkomster i Island, men utgjorde ca 17% av den samma i början på sjuttioalet. Det har därför inträffat en avsevärd nedgång i basbeloppet under den här tiden.

I övrigt kan man indela folkpensionen i följande grupper: basbelopp, inkomstgaranti, bostadstillägg för de pensionärer som bor ensamma samt extra tillägg till inkomstgarantin för dem som inte får några andra bidrag eller inkomster än från försäkringsverket. Alla dessa bidrag sänks i relation till övriga inkomster.

Bidrag till pensionärer som åtnjuter den högsta lagstadgade pensionen från försäkringsverket utgör i dag ca 45 procent av de allmänna löntagarnas genomsnittliga lön.

Det bör nämnas att en livlig debatt har förts i Island om huruvida övriga inkomster skall inverka reducerande på bidragsberättigande i socialförsäkringen, i synnerhet när det gäller folkpensionen. Det är i synnerhet de äldres organisationer som har protesterat mot det nuvarande systemet eftersom högre kompensationer från pensionsfonderna har lett till minskning av folkpensionen från försäkringsverket. Pensionen från fonderna reducerar visserligen inte folkpensionens basbelopp, men ifall den överstiger 126 tusen IKR, ca 13 tusen SEK, kan det endast bli frågan om basbeloppet.

Det här blir lättast att förklara om vi tittar på en person, som för det första endast får socialbidrag från försäkringsverket, för det andra erhåller arbetspension från en pensionsfond med ca 4.000 SEK per månad och för det tredje arbetspension från en pensionsfond med ca 8.000 SEK per månad. Ifall personen ifråga endast erhåller socialbidrag från försäkringsverket erhåller denna ca 8.500 SEK per månad efter skatt. Ifall personen ifråga får 4.000 SEK från en arbetspensionsfond får denna totalt 9.800 per månad, det vill säga en höjning med endast 1.300 SEK per månad. Ifall pensionen från pensionsfonden utgör 8.000 SEK per månad får personen ifråga totalt 10.700 per månad, det vill säga en höjning med 2.300 kronor. Försäkringsverkets bidrag sjunker som sagt gradvis eftersom personen ifråga får högre pension från pensionsfonderna. Detta faktum tillsammans med stigande beskattningsandel ger endast 2.300 kronor mer i fickan.

Det bör nämnas att försäkringsverket utbetalar endast minimibidrag i Island och man måste betrakta bidrag till de äldre med hänsyn till utbetalningarna från pensionsfonderna.

För ett decennium sedan utgjorde folkpensionen från försäkringsverket dubbelt högre belopp än pensionsutbetalningarna från pensionsfonderna. Genom en väldig stigning i utbetalningarna från pensionsfonderna har dessa i dag blivit större totalt sett än folkpensionen från försäkringsverket.

Folkpensionen är inte indexbunden, varken till pris- eller lönehöjningar. De stiger därför inte automatiskt i samband med höjd prisnivå eller i samband med avtalsbundna lönehöjningar. Det är ett beslut av regeringen och parlamentet som måste till för att kunna höja socialförsäkringens bidrag.

Då är det frågan om den andra grundpelaren i pensionssystemet, det vill säga pensionsfonderna. Den isländska fackföreningsrörelsen har ofta fått föra en hård kamp för sina rättigheter och olika villkor. Man kan utan tvekan påstå att grundandet av pensionsfonder för allmänna löntagare genom kollektivavtalen år 1969 var en viktig etapp i fackföreningsrörelsens kamp för sina medlemmars rättigheter. Före 1970 fanns det i landet en pensionsordning för offentligt anställda funktionärer, banktjänstemän samt i enstaka fall mellan fackliga förbund och företag, men det var inte frågan om en allmän tillhörighet av löntagarna till pensionsfonder. Senare blev det här frågan om en övergripande förändring då de allmänna pensionsfonderna inledde sin verksamhet från år 1970. Genom lagstiftning från alltinget 1974 blev alla löntagare skyldiga att tillhöra en pensionsfond och från 1980 omfattades även arbetsgivarna av samma lagstiftning. I början betalades premierna endast på basen av daglönen men senare beslöts i samband med kollektivavtal att premien betalades på basen av all utbetald lön i etapper under perioden 1987 – 1990. Ungefär samtidigt, år 1991, stadgades i lag regler kring pensionsfondernas årsredovisning och revision.

År 1997 uppnåddes en omfattande enighet i Island kring pensionsfondsstystemet. Man kan utan tvivel konstatera att i samband med det här tog man tre avgörande steg.

För det första uppnåddes en bred enighet mellan arbetsmarknadsparterna om en ramlagstiftning kring pensionsfondernas verksamhetsformer. Lagens centrala delar handlar om skyldigheten för alla arbetande personer att tillhöra en pensionsfond, minimi försäkringsskydd samt i vilken grad fonderna får investera fondmedel och pensionsfondernas driftsramar.

För det andra beslöt man inleda en särskild tilläggs pensionsbesparing i enlighet med Världsbankens tredje grundpelare för pensionssystemet och

som jag har redovisat tidigare.. Jag kommer avslutningsvis att säga några ord om den här tilläggsbesparingen.

För det tredje ingicks en överenskommelse mellan staten och de offentligt anställda funktionärerna om att inleda ett nytt intjäningssystem som bygger på fondering till fullo och som i huvudsak motsvarar det system som råder på den privata arbetsmarknaden. Man beslöt att det nya intjäningssystemet bland de offentligt anställda funktionärerna skall bygga på fondsystem fullt ut, men att det äldre systemet bygger delvis på fondbildning och till en del på årliga bidrag från staten.

Det bör dock nämnas att det nya intjäningssystemet i den offentliga sektorn ger avsevärt bättre villkor än jämförbart system inom LO sektorn. LO har därför krävt att det allmänna systemet skall ge samma villkor som systemet inom den offentliga sektorn.

För att göra saken enklare talar man på isländska om “de tre essen” då man skall beskriva pensionssystemet, Det vill säga; **Skyldighet** att tillhöra en pensionsfond medan man jobbar och deltar i arbetslivet, **Samlande** av kapital till fonder – inte en genomströmning, det vill säga kontantbeskattning, och på **Solidarisk** försäkring av fondens medlemmar genom pension hela livet, försäkring på grund av handikapp, utbetalning av efterlevandepension för att minska ekonomiska katastrofer i samband med dödsfall då en medlem av fonden går bort. Kort och gott kan man säga att pensionsfondernas uppgift är att garantera sina medlemmar pension till livets slut och ge dem en försäkring som försvarar dem och deras familjer mot inkomstbortfall på grund av nedsatt arbetsförmåga och död. Här är det också frågan om inkomstrelaterad pension, det vill säga att pensionens storlek är i relation till premiens summa i respektive fall och alla premier som inbetalas utnyttjas därför fullt ut i samband med utbetalningen av pensionen. Därför finns det inte heller några som helst bestämmelser om karenstider innan pension kan utbetalas. Då bör också nämnas att de flesta av pensionsfondernas utbetalningar är indexreglerade och korrigeras därför varje månad i enlighet med konsumentindex. Hos vissa fonder, speciellt inom den offentliga sektorn, kan pensionen ändras på basen av förändringar av den lön som betalas i den tjänst som följer respektive tjänsteposition.

Enligt pensionsfondernas ramlag från 1997 underströks att alla löntagare och arbetsgivare äger skyldighet att betala premie till en pensionsfond under perioden från 16 års ålder till 70 år. Den här stadgan är i realiteten i enlighet med jämförbara bestämmelser i lagen från år 1980. Lagen talar också om att minimi premie skall vara 10 procent av alla löner. Den allmänna regeln är att löntagaren betalar 4 procent och arbetsgivaren

resten, eller 6 procent. I den offentliga sektorn är den totala premien 15,5 procent varav statens andel utgör 11,5 procent.

Minimiskyddet enligt lagen utgår från 56 procent av den månadslön som premien baserats på under en 40 år lång premieinbetalningstid. Det här innebär i verkligheten att förmånerna utgör minst 1,4 procent av fondmedlemmens lön per år. Den här minimigränsen i lagen är den samma när det gäller förtidspension, men när det gäller efterlevandepension så utgör den i vanliga fall 50 procent av ålders- eller förtidspensionen. Det bör nämnas att här är det endast frågan om minimiskydd då den intjänade förmånen vanligtvis är högre – inom den privata sektorn 1,5 till 1,6 procent per år och inom den offentliga sektorn ännu högre, 1,9 procent per år.

De flesta pensionerna inom den privata arbetsmarknaden stadgar pensionsutbetalningen från 67 års ålder för respektive fondmedlem. Det är inget villkor att fondmedlemmen har avslutat ett avlönat arbete. I fondsreglerna finns det också bestämmelser om att man kan börja betala ut pensionen från 65 års ålder eller skjuta upp utbetalningen tills medlemmen fyller 70 år. Regler kring tidigare eller senare läggning av utbetalningen har räknats ut utgående från att fondmedlemmen skall varken kunna förlora eller tjäna extra beroende på vilken ordning han/hon väljer. Trots de här reglerna väljer de flesta att gå i pension vid 67 års ålder, det vill säga samtidigt som de lägger in sin ansökan om den allmänna folkpensionen hos försäkringsverket.

Pensionsfonderna i den privata sektorn åtnjuter inga säkerhetsgarantier hos lönebetalarna. Fondernas reella avkastning är därför av avgörande betydelse sett i ett långt perspektiv. Den reella avkastningen är därför av avgörande betydelse för pensionsförmånerna. Pensionsförmånerna utgår från en genomsnittlig reell avkastning på 3,5 procent per år sett i ett långt perspektiv. Åren 1990 till och med 1999 var den reella genomsnittliga avkastningen mycket bra, eller mellan 6 till 7 procent per år, då år 1999 toppade utveckling med en reell avkastning på 12 procent. Sedan kom tre magra år i följd då avkastningen blev negativ alla de här åren, fjolåret var den största bottennoteringen med en negativ avkastning på minus 3 procent. Under innevarande år ser det däremot ljusare ut och vi väntar en genomsnittlig avkastning på plus 7 till 8 procent. Orsaken är i första hand en höjning av inhemska aktier. Trots en god reell avkastning i år så blir genomsnittet de senaste fem åren under 3,5 procent. Det faktum att i dag ser folk ut att leva avsevärt längre i framtiden kommer också att förhindra alla större förbättringar i pensionsordningen de närmaste åren.

I realiteten så utgör pensionsfonder på de privata arbetsmarknaden såkallade fasta premiefonder (DC schemes), där fondmedlemmens rätt avgörs av den avkastning som fonden ger i respektive fall. Det är till syvende och sist ingen annan än fondmedlemmen själv som ansvarar för pensionsförmånerna. Trots den här ordningen på den privata arbetsmarknaden så har fondsmedlemmarna ett stort gemensamt eller solidariskt ansvar eller solidarisk försäkring sinsemellan när det gäller förtidspension, död eller livslång pension.

Pensionsfonder som omfattas av lönebetalarens garantier, speciellt den offentliga sektorns pensionsfonder, utlovar däremot givna förmåner på basen av en bestämd premie och utan hänsyn till rentabilitet. (DB schemes). De här fonderna utgår i flesta fall från 2 procents avkastning i det långa loppet medan pensionsförmånerna regleras vanligtvis av lönen och att lönen kommer att stiga mera än priserna under de närmaste åren. Det ser ut som det här fast reglerade förmånssystemet skulle vara på utgående på många håll och vi kan till exempel påminna om enorma pensionsförpliktelser bland brittiska företag som bygger på DB-systemet, som helt enkelt håller på att köra många företag mot konkurs och som har valt att stänga det här systemet för inträde av nya medlemmar.

Ramlagen som reglerar pensionsfondernas verksamhet från år 1997 handlar också om en uppmärksam nyordning som handlar om en ömsesidig delning av pensionsförmåner mellan partner. Man kan överlåta upp till hälften av sina pensionsförmåner till sin partner, enligt vissa regler, och det är här frågan om en ömsesidig rättighet, alltså båda parter måste dela sina förmåner med varandra. Delningen är tredelad. För det första får man dela på den pensionsutbetalning som nu äger rum. För det andra kan man dela på uppsamlade förmåner senast sju år innan pensionsutbetalning börjar och för det tredje är möjligt att dela de pensionsförmåner som kan inarbetas i framtiden. Trots att den här nyordningen införts i lagen så sker det mera sällan att par önskar dela på pensionsförmånerna. Det sker främst i samband med separation att önskemål framförs om att dela pensionsförmånerna.

Den tredje grundpelaren i det isländska pensionssystemet bygger på den såkallade fria tilläggsbesparingar som inleddes i början av året 1999. Det är både pensionsfonder, banker, sparkassor, börsföretag och livförsäkringsbolag som enligt lag kan erbjuda möjligheter till extra pensionssparande. Extra pensionssparande underlättar för folk att avgå tidigare med pension eller redusera sin arbetsbörda eftersom det är möjligt att börja lyfta sin tilläggspension från 60 års ålder. Besparingen utbetalas då under loppet av 7 år eller längre, beroende på

fondmedlemmens önskemål. Ifall personen ifråga vill uppskjuta utbetalningen av den extra pensionsandelen vid fyllda 60 år, då blir utbetalningsperioden kortare. På så sätt kan respektive person ta ut besparingen vid fyllda 67 år, om denne så önskar. Det bör också nämnas att den här delen av pensionen går i arv till efterlevande, om personen ifråga går bort. I samband med nedsatt förmåga/förtidspension har man rätt att få den här delen av pensionssparandet utbetalt under loppet av sju år.

Den extra pensionsbesparingen är en välkomme krydda i den isländska pensionsfloran och ger folk en extra flexibilitet i åldern mellan 60 och 70 år. Likaså är pensionssparande en bekväm besparingsform eftersom det är lönebetalaren som sköter om att betala pengarna till respektive penninginstitut. Inte minst uppmuntrar systemet enskilda till att spara en extra slant eftersom arbetsgivarens motprestation är av väsentlig betydelse för personen ifråga. Man behöver inte betala kapitalskatt på de här medlen. Kapitalskatten i Island är 10 procent. Likaså betalas ingen förmögenhetsskatt på dessa medel. Den enskildes andel kan avdras från beskattningen medan pengarna är skattepliktiga som vanlig inkomstskatt då de utbetalas. I realiteten rör det här sig om en uppskjutning av skattebetalning och i vissa fall hos dem som har högre inkomster och betalar höginkomstskatt, eftersom de troligtvis kommer att befinna sig på en lägre skatteskala vid den tidpunkt då den här extra pensionsbesparingen börjar betalas ut.

Fackföreningsrörelsen har ingått avtal för dem som inte vill spara någon del av sin lön i den här extra pensionsbesparingen kommer ändå att få ett extra pensionstillägg på 1 procent från arbetsgivaren. De som sparar mellan 2 till 4 procent får alltid en motprestation från arbetsgivaren på 2 procent. Den här regeln gäller närmast hela arbetsmarknaden utom hos kommunerna. För att uppmuntra till extra pensionssparande har staten lagt fram en motprestation som utgör 10 procent av den enskildes sparande. Nu är det däremot sannoligt att den här delen kommer att falla bort vid årsskiftet. Finansministerns motiv är att bidraget i början var tänkt som en visstids uppmuntran till allmänheten om att pensionsspara extra. Nu har det visat sig att allmänheten deltar livligt i besparandet samt att fackföreningsrörelsen och arbetsgivarna har avtalat om att arbetsgivarnas motprestation kan vara upp till 2 procent.

Totalt sett kan den här extra pensionsbesparingen uppgå till 6,4 procent. Den enskildes andel är då 4 procent, arbetsgivarens andel 2 procent och statens andel 0,4 procent. Ifall statens andel bortfaller vid årsskiftet blir den totala procenten 6 procent i stället för 6,4 procent nu.

Den följande tabellen gör det möjligt att se arbetsgivarens och statens andel om respektive person betalar 4 procent till extra pensionsbesparing av en lön på 20.000 SEK per månad. Den enskildes andel 4 procent blir 800 SEK, arbetsgivarens andel 2 procent blir 400 SEK och statens andel 0,4 procent blir 80 SEK. Sammanlagt 1.280 SEK per månad extra pensionsbesparing.

Bästa mötesdeltagare

De huvudsakliga dragen i det isländska pensionssystemet är tudelade. För det första bygger det isländska systemet på tre grundpelare i enlighet med Världsbankens rekommendationer om ett effektivt pensionssystem. För det andra är de isländska samhällsproblemen i det här sammanhanget något annorlunda jämfört med många andra länder. Befolkningen är i genomsnitt rätt ung och födselrekvensen bland den högsta i Europa. De här faktorerna är gynnsamma med hänsyn till den stigande pensionsbördan i OECD-länderna. Likaså är pensionsåldern högre än på flesta andra håll och de äldres delaktighet i arbetslivet den högsta i Island jämfört med övriga Europa. Islänningarna har byggt upp ett starkt pensionssystem, en process som sattes igång för 30 år sedan och som omfattar alla som arbetar i Island. Samtidigt ökar den extra pensionsdelens sparande och omfattar de flesta som jobbar. I framtiden kommer arbetspensionen och den extra pensionsdelen att kunna betala ut en acceptabel pension. Försäkringsverket kommer då att komma in i bilden när det är frågan om individer med mycket låg inkomst och dem som inte har haft möjlighet att delta i arbetslivet. Likaså är klart att själva systemet hos försäkringsverket och pensionsfonderna uppmuntrar inte speciellt till förtidspensionering, som kan vara fallet i andra länder. Man ser det här då man konstaterar hur mycket de äldre deltar i arbetslivet, vilket i avsevärd grad underlättar pensionsbördan.

Helt till slut vill jag säga ett par ord om Landssamtök lífeyrissjóða, där jag jobbar som verkställande direktör. Organisationen grundades för 5 år sedan genom att två äldre pensionsorganisationer gick samman. LLs roll är traditionell intressebevakning å medlemmarnas vägnar. LL har 46 pensionsfonder som medlemmar, vilket utgör över 99 procent av det totala pensionskapitalet i isländska pensionsfonder. Vid årsslutet 2002 var det totala pensionskapitalet inom LL 676 miljarder IKR, ca 68 miljarder SEK eller ca 2,4 miljoner IKR ca 300.000 SEK per person i landet. Vårans hemsidas adress är det lätt att komma ihåg, www.ll.is E-posten likaså, ll@11.is .

Tack för visat intresse.